

Historia 29.9.2020

Slutgiltiga beskrivningar av goda svar 12.11.2020

Tabellen i denna fil (på sidan 3) är inte nödvändigtvis fullkomligt tillgänglig för till exempel användare av skärmläsningsprogram.

Grunderna enligt vilka bedömningen gjorts framkommer i de slutgiltiga beskrivningarna av goda svar. Uppgiften om hur bedömningsgrunderna tillämpats på examinandens provprestation utgörs av de poäng som examinanden fått för sin provprestation, de slutgiltiga beskrivningarna av goda svar och de föreskrifter gällande bedömningen som nämnden gett i sina föreskrifter och anvisningar. De slutgiltiga beskrivningarna av goda svar innehåller och beskriver inte nödvändigtvis alla godkända svarsalternativ eller alla godkända detaljer i ett godkänt svar. Eventuella bedömningsmarkeringar i provprestationerna anses vara jämfällbara med anteckningar och sålunda ger de, eller avsaknaden av markeringar, inte direkta uppgifter om hur bedömningsgrunderna tillämpats på provprestationen.

De viktigaste grunderna för bedömningen av provet i historia är kunskaper och tänkesätt typiska för ämnet och den ämneskunskap som läroplanen förutsätter, samt ett korrekt och exakt bruk av centrala historiska begrepp. Bedömningen beaktar även examinandens förmåga att tolka och bedöma historiska källor kritiskt, dra självständiga slutsatser utifrån dem samt att jämföra tolkningar av historiska frågor och kunna göra ett motiverat ställningstagande till dem.

Av svaren ska det framgå att examinanden förstår vad som utmärker olika tidsperioder och kan ställa problem och förändringsprocesser i hens egen tid i relation till deras historiska sammanhang. Examinanden behärskar de centrala historiska begreppen som exempelvis tid, förändring och kontinuitet. Examinanden kan också gestalta orsakssamband. I materialuppgifterna visar examinanden att hen kan bedöma och utnyttja texterna och det visuella materialet på ett kritiskt sätt. I diskussionsuppgifterna och de uppgifter som innehåller motstridig kunskap visar examinanden att hen förstår tolkningens betydelse för historisk kunskapsbildning samt orsakssambandens mångbottnade och komplexa karaktär. Examinanden kan analysera fenomen och mänsklig verksamhet i det förflutna utifrån varje tidsperiods egna utgångspunkter och skilja den tidens perspektiv från nutidens. Vid bedömningen fästs uppmärksamhet vid examinandens förmåga att skapa strukturerade helheter av sina kunskaper och hens förmåga att skilja mellan väsentlig och oväsentlig information.

Tabellen nedan är avsedd som stöd för bedömningen och den lyfter särskilt fram också de dimensioner av svaret som är kopplade till målen för examinandens färdigheter. Beskrivningarna i tabellen ska ses som exempel.

I de uppgiftsspecifika beskrivningarna av goda svar ges bedömningskriterierna indelade i två nivåer, för goda och berömliga svar. **För uppgifter värda 20 poäng ger goda svar 7–13 poäng och berömliga svar 14–20 poäng. För uppgifter värda 30 poäng är motsvarande gränser 11–20 och 21–30 poäng.**

	0	Nöjaktig	God	Berömlig
Riktig och relevant kunskap; exakt begrepps-användning	Svaret innehåller ingen kunskap som förutsätts i uppgiften. Uppgiften har förståtts fel.	Svaret har knapphändigt innehåll eller innehåller mycket irrelevant. Svarar endast delvis på uppgiften. Hanteringen av begrepp är bristfällig.	Svaret innehåller förhållandevis exakt kunskap som motsvarar uppgiften väl. God hantering av begrepp.	Svaret innehåller väsentligt och med tanke på uppgiften meningsfullt avgränsat kunskapsinnehåll. Hanteringen av kunskap och begrepp är exakt.
Analytiskt, logiskt, välunderbyggt	Svaret är ostrukturerat och oredigt. Påståenden motiveras inte.	Svarets struktur är katalogmässig eller oklar. Granskningen av ämnet är svagt analyserande. Påståenden motiveras knapphändigt.	Svaret är till vissa delar analytiskt. Granskningen av ämnet är följdriktig, även om brister ställvis förekommer. Påståenden motiveras förhållandevis väl.	Svarets generella grepp är analytiskt. Granskningen av ämnet är följdriktig och argumenterande, och påståenden ges goda motiveringar.
Kritiskt, flera perspektiv, förmåga att utvärdera och tillämpa kunskap	Svaret innehåller inga (käll)kritiska observationer och ingen förnuftsbase rad utvärdering eller tillämpning av kunskaperna. Svaret visar inga tecken på förmåga att diskutera olika tolkningar eller alternativ.	Svaret visar svaga tecken på källkritik samt några sporadiska och svaga tecken på diskussion kring olika perspektiv och tolkningsmässighet. Svaret uppvisar endast ringa tillämpning av kunskap.	Svaret visar ställvis god (käll)kritisk diskussion och goda tolkningar, samt några goda exempel på tänkande som representerar ett grepp med flera perspektiv. Svaret visar några tecken på förmåga att utvärdera och tillämpa kunskap.	Svaret har ett skarpt och insiktsfullt (käll)kritiskt grepp. Svaret innehåller välöversvägd diskussion ur flera perspektiv. Svaret innehåller flera exempel på utvärdering och tillämpning av kunskap.

Del I

1. Sjukdomar i historien (20 p.)

I ett gott svar lyfter examinanden fram två sjukdomar som nämns i uppgiftsformuleringen och beskriver i vilken form eller i vilka former dessa förekommit, de huvudsakliga tidpunkterna för epidemierna och den geografiska spridningen. Tonvikten i svaret ligger på analys av vilka effekter de valda sjukdomarna har haft. I ett gott svar beskrivs effekterna i historien ur några perspektiv. De befolkningsmässiga effekterna kan handla exempelvis om att folkmängden sjunker eller att sjukdomen förekommer i olika åldersgrupper eller i olika befolknings- eller samhällsgrupper. De ekonomiska effekterna kan vara förknippade med exempelvis näringsidkande, näringsstrukturen, handeln eller livsmedelsförsörjningen. De samhälleliga konsekvenserna kan vara politiska (till exempel ställningstaganden i samband med koleraepidemin) eller strukturella (till exempel konsekvenser för markägandet på medeltiden och en förbättring av den arbetande befolkningens ställning). De kulturella effekterna kan vara förknippade med exempelvis sedvänjor eller konsten. Effekterna kan också granskas ur ett medicinskt perspektiv (till exempel karantän, hygien, vaccin eller kravet på rent vatten).

I ett berömligt svar gör examinanden en analytisk granskning av vilka effekter de valda sjukdomarna haft i en bredare kontext och lyfter fram flera effekter. Till exempel kan examinanden beskriva hur väl förberedda samhällena var på att sköta dem som insjuknat i sjukdomarna under tiden före och efter sjukdomsutbrotten. I svaret kan man också lyfta fram förändringar som gemenskaper och individer upplever.

2. Tysklands utrikespolitik på 1930-talet (20 p.)

2.1. (10 p.)

I ett gott svar analyserar examinanden de olika elementen på teckningen. I Hitlers figur noterar examinandens hans arroganta sätt att räkna lång näsa åt alla andra. Hitler bär vapen i bältet vilket skvallrar om hans beredskap att ta till väpnat våld. I svaret identifierar examinandens exempelvis utifrån Hitlers första steg inledningen av Tysklands expansionspolitik och kan peka på åtgärder som vittnade om Tysklands upprustning. Frågetecknen under Hitlers följande steg kan examinandens tolka som antaganden om

kommande erövringar, med globalt herravälde som mål. Ledarfigurerna som blivit nertrampade av Hitlers segerrika framfart ser ut att ha kapitulerat.

I ett berömligt svar behandlas ovannämnda faktorer mer heltäckande och analytiskt; den brittiska tecknaren starkt kritiserar både Tysklands utrikespolitik och det underdåniga sätt på vilket de demokratiska staternas ledare böjde sig för Tysklands agerande. I svaret tolkas bilden också ur perspektivet för de internationella relationernas historia, med beaktande av exempelvis Versaillesfreden som bakgrund till relationerna och den undfallenhetspolitik de europeiska staterna bedrev på 1930-talet.

2.2. (10 p.)

Ett gott svar avgränsas exakt med start sommaren 1936 och slut vid andra världskrigets utbrott. I svaret behandlas den tyska utrikespolitikens centrala mål, som att öka den egna statens inflytande och "livsrum" så mycket som möjligt. Dessa mål strävade man efter att uppnå genom olika medel, såsom upprustning, införlivning av nya områden och diplomati, nonaggressionspakten med Sovjetunionen och Münchenkonferensen.

I ett berömligt svar beskrivs Tysklands aktioner mer detaljerat. De utrikespolitiska metoder som Tyskland använde kan exempelvis grupperas så att Tyskland å ena sidan sökte och fann allierade bland stater med samma ideologiska inriktning, såsom Italien, men också bland stater med andra ideologier, såsom Sovjetunionen. Å andra sidan utövade Tyskland påtryckningar mot övriga stora europeiska stater och grannländer samt erövrade områden såsom Sudetområdena i Österrike och Tjeckoslovakien, utan att ta hänsyn till några avtal. I ett berömligt svar behandlas ockupationen av Rhenlandet, Münchenkonferensen och Molotov–Ribbentrop-pakten i större detalj.

3. Bobrikovs uppfattning om Finlands situation (20 p.)

3.1. (8 p.)

I ett gott svar konstateras att Finlands generalguvernör Bobrikov anser att fennomanerna vill krossa sina politiska motståndare i Finland och ta makten. Om det går så blir de ett allvarligt hot mot det ryska styret, och de kan få folket bakom sig och egga folket mot Ryssland. I ett gott svar förklaras varför en partipolitisk konflikt i Finland enligt honom skulle stärka Rysslands ställning.

I ett berömligt svar kan Bobrikovs lägesbedömning tolkas som trovärdig och träffsäker när man beaktar att analysen inte enbart berör Finland utan också Rysslands position i internationell politik. Bobrikovs bedömning av motsättningarna mellan de finsk- och svenskspråkiga kan anses mycket realistisk. Till skillnad från vad Bobrikov hävdar var strävan att ändra Finlands politiska ställning emellertid inte allmänt utbredd vid den tiden.

3.2. (12 p.)

Bakom förryskningspolitiken låg den ryska nationalismen och det hot som det förenade Tyskland utgjorde. På grund av närheten till S:t Petersburg var Finland viktigt. Examinanden kan åskådliggöra Rysslands politiska agerande i relation till Finland, till exempel postmanifestet, februarimanifestet och värnpliktslagen. Som en följd av de politiska oroligheterna i Ryssland år 1905 återkallade Rysslands regering februarimanifestet och gick med på en lantdagsreform. Efter detta fortsatte förryskningspolitiken, bland annat genom likställighetslagen. Finländarna gjorde brett motstånd mot förryskningspolitiken och tolkade den ofta som förtryck. Då första världskriget bröt ut upphörde förryskningspolitiken i praktiken, av politiska och ekonomiska skäl. År 1917 blev Finland självständigt från Ryssland. Många andra av de ryska randområdena blev också självständiga.

I ett berömligt svar ges en mer ingående beskrivning av förryskningspolitikens olika skeden och de ryska åtgärderna analyseras djupare som en del av den europeiska maktpolitiska kontexten.

4. Interaktionerna mellan den västra kristenheten och den islamska världen under medeltiden (20 p.)

I ett gott svar beaktar examinandens uppgiftens tidsram som täcker växelverkan mellan islam och kristenheten från islams början till slutet av medeltiden. Hen förstår att växelverkan kan vara mångsidig till sin natur. Till växelverkan hör korstågen, handelsförbindelserna samt spridningen av innovationer och kulturella influenser. Examinanden behandlar både positiva och negativa former av växelverkan. Examinanden kan bland annat behandla islamska erövringar, korståg, Spaniens reconquista (återerövring), handelsförbindelser, islamska innovationer som spred sig till kristenheten eller arabernas roll som förmedlare av antikens kulturarv samt indiska och kinesiska uppfinningar under medeltiden.

I ett berömligt svar behandlar examinanden ovannämnda faktorer mångsidigt och med ett analytiskt grepp. I svaret presenteras konkreta exempel på växelverkan korrekt knutna till historisk tid och plats. I svaret kan man också lyfta fram mötesplatser som har varit viktiga för interaktionen, till exempel korstågsstaterna, södra Italien eller Spanien före reconquistan (återerövringen), och diskutera Medelhavets betydelse som sammanförande faktor för olika kulturområden.

5. Källor om Finlands medeltida historia och hur källorna tolkas (20 p.)

5.1. (8 p.)

I ett gott svar visar examinanden att hen har förstått att Finlands medeltid infaller mellan 1100-talet och början av 1500-talet. Examinanden visar att hen har någon form av uppfattning om karaktären hos källmaterialet om Finlands medeltid (urkunder, arkeologiskt material, byggnadshistoriskt material och medeltida konst). Examinanden förstår att det största problemet med kunskap om medeltiden är att det finns så få bevarade källor och att de dessutom är splittrade till sin karaktär. Medeltidshistorikerna blir ofta tvungna att hålla sig till vissa antaganden som gjorts utifrån det begränsade källmaterialet.

I ett berömligt svar behandlar examinanden ovannämnda källor mer djupgående och grundligt. Hen lägger fram någon form av bedömning av källornas tillförlitlighet och noterar exempelvis att många källor har uppkommit senare än de händelser de berör. Examinanden förstår att de skriftliga källorna är skrivna på latin eller svenska. I svaret kan hen också lyfta fram metoder som man använt för att försöka lösa problemet med det begränsade källmaterialet (till exempel att jämföra med Sverige och övriga Europa eller att använda material från början av nya tiden för att belysa situationen under den tidigare tidsperioden).

5.2. (12 p.)

Examinanden kan med hjälp av källorna namnge helgonen på bilden korrekt. I ett gott svar förstår examinanden att det inte är en tillfällighet att Sankt Sebastian och Sankt Rochus finns avbildade i Rimito kyrka tillsammans, utan att det på något sätt kan knytas till pestepidemierna. Examinanden kan dra slutsatsen att målningarna i Rimito gjordes i slutet av medeltiden.

I ett berömligt svar granskas Finland i ett bredare perspektiv som en del av den medeltida enhetskulturen. Hedrandet av helgon förknippade med farsoter talar om att epidemier var ett stort hot, och då man inte

kunde behandla sjukdomarna tydde man sig till religionen. Examinanden diskuterar utifrån det givna materialet och sin övriga kunskap motiven bakom att låta utföra målningen: ville man exempelvis med dess hjälp skydda sig mot en farsot eller tacka för att man överlevt en sådan.

6. Västländerna och Afrika (20 p.)

6.1. (10 p.)

I ett gott svar identifierar examinanden verkets uppkomsttid som den europeiska imperialismens höjdpunkt i Afrika. En muskulös och storvuxen afrikansk figur representerar bilden av Afrika. Personen ser dock undergiven ut och ser inte ut att reagera på situationen i världsdelen. I stället är representanter för de europeiska staterna igång med att mäta och dra upp spikraka linjer runt sina erövrade områden på kontinenten. De europeiska staterna styckar upp Afrika för att tillgodose sina egna intressen utan att beakta de afrikanska aktörerna (den så kallade kapplöpningen till Afrika).

I ett berömligt svar ställs verkets amerikanska upphovsman och den amerikanska utgivningen i förhållande till USA:s begränsade roll i Afrika. Afrikanernas underkastade ställning kan noteras också med att de enda afrikaner som förekommer på bilden är den storvuxna figuren och en figur som är föremål för våld. På bilden presenteras Afrika stereotypiskt som en enda monolitisk kultur. Examinanden kan också plocka ut några detaljer, som exempelvis att det bara är européerna som har eldvapen eller konkurrensen mellan européerna, som beskrivs med "keep out"-skyltar.

6.2. (10 p.)

I ett gott svar tar examinanden tydlig ställning till hur träffsäker konstnärens uppfattning är. Som motiveringar används kunskap om hur de europeiska länderna aktivt skaffade och styrde sina kolonier. Då teckningen publicerades hade de europeiska, imperialistiska staterna i praktiken delat upp Afrika mellan sig. I svaret nämns afrikanskt motstånd eller avsaknad av motstånd.

I ett berömligt svar ges en mer ingående bedömning av träffsäkerheten och examinanden lyfter fram exempel på hur staternas olika aktioner och inbördes konkurrens beskrivs. Examinanden kan till exempel analysera hur träffsäkert teckningen framställer Belgiens synnerligen våldsamma eller Tysklands aggressiva linje. Å andra sidan noteras i ett berömligt svar att den bild teckningen ger är medvetet ensidig och att den

utnyttjar stereotypier. Teckningen beskriver inte heller alla motiv för imperialismen. Examinanden kan också källkritiskt diskutera en amerikansk tidnings motiv för att kritisera den europeiska imperialismen.

Del II

7. Den amerikanska ekonomiska krisen på 1930-talet (30 p.)

7.1. (6 p.)

Guldmyntfoten är ett system där valutans värde bundits till guld. Realekonomin består av de varor och tjänster som köps och säljs, samt av det arbete som ligger bakom dem.

7.2. (16 p.)

I ett gott svar har examinanden förstått att kontexten för presidentens tal är den stora depressionen som började med börskraschen på Wall Street 1929, och arbetet för att motverka den. Av svaret framgår hur Roosevelt beskriver de svårigheter som depressionen orsakade medborgarna, företagen och staten. Talet är så till vida träffande att arbetslösheten var stor vid tidpunkten ifråga. Många familjer och företag hade råkat i trångmål och staten förlorade skatteintäkter. Svårigheterna berodde enligt Roosevelt inte på att något skulle ha varit grundligt på tok i det amerikanska samhället, utan helt enkelt på misskötsel. Enligt presidenten är orsaken till de stora ekonomiska problemen finansvärldens spekulationer. Talet strävar efter att ingjuta framtidstro i åhörarna och förtroende i den nya presidenten och dennes ekonomiska politik.

I ett berömligt svar noterar examinanden att Roosevelt förebrår representanter för bankvärlden och föreslår att kreditgivningen borde regleras så att liknande kriser inte skulle uppstå i framtiden. Schön lyfter i uppgiftens material fram att den ekonomiska krisen i USA har mångfacetterade orsaker och att bankbranschen kanske inte kan ses som den enda skyldiga till krisen, även om Roosevelt påstår det. Examinanden kan diskutera Roosevelts motiv. I talet försöker Roosevelt få medborgarnas stöd för sin *New Deal*-politik, som gick ut på att staten i väsentligt högre och aktivare grad än tidigare lade sig i den ekonomiska aktiviteten. Examinanden använder sin kunskap om USA:s historia som stöd när hen bedömer hur träffande Roosevelts tolkning är och när hen analyserar motiven bakom talet.

7.3. (8 p.)

I ett gott svar konstaterar examinanden att depressionen på 1930-talet lindrades genom finanspolitiska åtgärder. Man motverkade exempelvis arbetslösheten genom offentliga byggprojekt och staten spelade en viktig roll i detta. I sitt svar diskuterar examinanden huruvida samma modell kunde fungera som lösning på dagens finanspolitiska problem, och motiverar sin ståndpunkt.

I ett berömligt svar analyserar examinanden några centrala, nutida utmaningar för Finlands eller Europas ekonomi, eller den globala ekonomin. Examinanden förstår att och motiverar varför handlingsmodeller från 1930-talet inte som sådana kan tillämpas idag, även om statens finanspolitik fortfarande kan ha betydelse för lösningen av nya typer av ekonomiska problem. Avgörande för bedömningen är examinandens motiveringar för sina slutsatser.

8. Kalla kriget och varma freden (30 p.)

8.1. (14 p.)

Uppgiftsformuleringen kan tolkas på olika sätt. Examinanden kan bygga sitt svar på andra kunskaper än källtexterna.

I ett gott svar definierar examinanden vad som avses med begreppet "kalla kriget". Det handlade om en omfattande motsättning mellan de två lägren ledda av USA och Sovjetunionen, med militära, ideologiska och ekonomiska dimensioner. Kalla kriget tog slut i skiftet mellan 1980- och 1990-talen. I svaret nämns några av de orsaker som ledde till att motsättningen upplöstes, exempelvis Sovjetunionens ekonomiska problem och medborgarnas låga levnadsstandard jämfört med de marknadsekonomiska länderna, kapprustningen med USA och dess följder, de misslyckade reformerna som inleddes i Sovjetunionen i mitten av 1980-talet (perestrojkan), kriget i Afghanistan, rörelser och reformkrav bland medborgarna i socialistländerna. På hösten 1989 blev det uppenbart att Sovjetunionen inte hade politiska möjligheter att med militära medel motverka de demokratiska oppositionsrörelserna. Berlinmuren öppnades i november 1989.

I ett berömligt svar behandlas orsakerna mer djuplodande och mångsidigt. I ett berömligt svar utnyttjar examinanden några källmaterial på ett analytiskt sätt.

8.2. (16 p.)

I ett gott svar tecknas utifrån textutdragen en allmän bild av övergången från kalla kriget till varma freden. Slutet av kalla kriget väckte hopp om en mer fredlig värld, men begreppet "varm fred" refererar till att konflikter och instabilitet har präglat tiden efter kalla kriget (till exempel Balkankrigen på 1990-talet, 11.9.2001 och andra terrordåd, kriget i Irak och Syrien och så vidare).

Många kommentatorer blev överraskade över det instabila världsläget efter kalla kriget. Ofta hänvisade man till Francis Fukuyamas berömda artikel "Historiens slut" (publicerad 1989) i vilken författaren påstod att liberal demokrati äntligen hade segrat. Särskilt i västvärlden antog man att detta skulle innebära en friare och fredligare framtid. Jari Parkkari kommenterade 25 år efter att Fukuyamas bok publicerades att det finns mindre frihet och demokrati i världen nu än genast efter kalla kriget. Parkkari nämner Ryssland, Turkiet och Kina som exempel. Också artikeln från 2008 i tidningen *Der Spiegel* och Michael McFaul i sin bok från 2018 beskriver Ryssland som en auktoritär och hotfull kraft på sitt eget närområde (Georgien, Ukraina och även hot mot de baltiska staterna på Östersjöområdet). Utifrån textutdragen kan man exempelvis konstatera att övergången till den instabila varma freden berodde på ovilja från flera regionalt starka stater att godkänna liberal demokrati som en ny organisationsmodell för världen. Som en följd av kalla kriget uppstod många politiska och ideologiska maktvakuum som ledde till ett flertal konflikter.

Ett berömligt svar har ett skarpt och insiktsfullt källkritiskt grepp och textutdragen analyseras kontextuellt. Fukuyamas text är exempelvis från tiden för kalla krigets slut, och de andra från 2000-talet. McFauls kommentarer kan tolkas också ur det perspektivet att han var USA:s ambassadör i Moskva under perioden 2012–2014, vilket innebär att han har personlig erfarenhet av maktkampen mellan Ryssland och USA. I varje textutdrag finns olika orsaker till att kalla kriget övergick i varma freden. I ett berömligt svar lyfts centrala orsaker fram, såsom de politiska och militära maktvakuum som uppstod efter kalla kriget, Natos och västvärldens utbredning på 1990-talet, Rysslands (Putins) vilja att återställa det gamla Sovjetunionens regionala makt och de regionala stormakternas ambitioner att behålla sin maktposition, vid behov med auktoritära medel. Examinanden kan också diskutera om kalla kriget alls upphörde. Enligt exempelvis McFaul påminner situationen idag om ett kallt krig. Examinanden kan också notera att texterna har ett Europacentrerat perspektiv på de internationella relationerna.

9. Finländsk emigration (30 p.)

9.1. (10 p.)

Personen som uttalar sig i textutdraget beskriver träffsäkert sitt eget öde och de strukturella förändringarna i det finländska samhället. I ett gott svar framgår det att det är en mansperson som uttalar sig och att han har deltagit som soldat i både vinter- och fortsättningskriget. Uppenbarligen har han i egenskap av krigsveteran fått en gård i någon avkrok av staten, ”för att jag aldrig skulle säga någonting annat i mitt liv än tack”. Ifrågavarande person är uppenbart bitter eftersom han upplever sig ha blivit överflödig och arbetslös efter stora samhälleliga förändringar – kriget, den samhälleliga och ekonomiska strukturförändringen, urbaniseringen efter kriget – utan att själv kunna påverka sin egen situation annat än genom att flytta till ett annat land. Genom denna person får läsaren en bra bild av vilka bakgrundsfaktorer som kunde leda till att folk flyttade från Finland.

I ett berömligt svar tolkas textutdraget källkritiskt. Det handlar om en fiktiv karaktär som författaren Haavikko har skapat. Haavikko har på ett träffsäkert sätt placerat denna person i en historisk kontext. Till Sverige flyttade vanligtvis yngre arbetslösa människor som inte hade utkomstmöjligheter på landsbygden. Det är också förtjänstfullt om examinandena förstår att texten inte beskriver alla finländares känslor om utvecklingen i Finland efter kriget.

9.2. (10 p.)

I ett gott svar konstaterar examinandena att videon ger en relativt träffsäker bild av problemen och utmaningarna som de finländska emigranterna stötte på i Sverige. Vanligtvis var det yngre, finskspråkiga personer som emigrerade från Finland till Sverige, ofta saknade de formell utbildning eller språkkunskaper och flertalet upplevde livet i Sverige som svårare än väntat. Den snabba industriella utvecklingen i Sverige ledde till att industrin gärna anställde flitiga finländska arbetare, så det var sällan problem med att hitta jobb. Däremot blev fritiden ofta ett stort problem vilket tydligt visas i videon.

I ett berömligt svar ges en djupare analys av emigranternas problem. Problemen berodde ofta på svaga språkkunskaper och brist på utbildning. Alkoholbruk och kriminalitet behandlas också som sociala problem bland finländarna, vilket även hänvisas till i videon. Det är emellertid bra att nämna att en stor majoritet av de finländska emigranterna integrerades väl i det svenska samhället. Det är också bra att lyfta fram de olika

former för social interaktion som finländarna själva utvecklade och som framgår av videon. Svaret innehåller källkritiska resonemang.

9.3. (10 p.)

I ett gott svar bör examinandan nämna att de finländska emigranterna flyttade till Sverige huvudsakligen av ekonomiska orsaker, medan bakgrunden till immigrationen till Europa under 2010-talet ligger i ekonomiska, politiska och personliga orsaker. Migranternas gemensamma mål är ett bättre och tryggare liv i det nya landet. Flyttrörelsen från Finland till Sverige berodde på de snabba ekonomiska och sociala strukturförändringarna i Finland under efterkrigstiden samt också på den snabba industriella utvecklingen i Sverige. Däremot beror 2010-talets flyttrörelser från andra världsdelar till Europa till största delen på krig och andra konflikter (t.ex. inbördeskriget i Syrien). Motiven för emigranter från andra världsdelar har ofta varit ekonomiska och sociala, och orsakats av globala strukturförändringar. De emigranter som har kommit till Europa (och också Finland) under 2010-talet har ofta upplevt liknande problem som finländarna upplevde i Sverige, det vill säga språkliga, sociala och kulturella problem.

I ett berömligt svar görs en mångsidigare analys av likheter och skillnader. Examinanden gör i sitt svar en distinktion mellan migration och flyktingskap. Sverige och Finland hade som grannländer länge haft historiska, politiska och kulturella band. Emigranterna som anlände till Europa under 2010-talet upplever inte liknande nära politiska eller kulturella band till sitt nya hemland. De finländska emigranterna i Sverige upprätthöll sina kontakter till Finland, och visserligen kan de migranter som har flyttat till Europa under 2010-talet numera förhållandevis enkelt hålla kontakt med sitt forna hemland över internet och de sociala medierna. De finska migranterna i Sverige på 60–70-talen hade en bättre ställning på arbetsmarknaden än de som flyttat till Europa på 2010-talet, vilket delvis beror på att arbetsplatserna i dagens Europa kräver en högre utbildningsnivå än den som förr krävdes i Sverige.